

Wnioski

Oceniane zakłady przywiązują coraz większą wagę nietłuszczowym składnikom mleka, co uwiadcza się tym, iż w rozliczaniu wartości surowca na przedmioty kalkulacji tłuszcz nie stanowi tak dużego udziału jak w zapłacie za mleko surowe w skupie.

Uwzględnienie białka w zapłacie za mleko surowe poza tłuszczem pozwoliłoby uzyskać zbliżone proporcje udziału wartości tłuszczu i plazmy w surowcu i następnie w rozliczaniu go na przedmioty kalkulacji i mobilizowałoby producentów mleka do żywienia krów i pracy hodowlanej ukierunkowanej na wzrost zawartości białka w mleku.

Zapłata za jakość higieniczną mleka surowego w skupie spełnia głównie funkcję motywującą do jej poprawy, a w rozliczaniu kosztów surowca na produkty obciąża plazmę i tłuszcz. ■

Wojciech Cwojdzński, Krystian Nowak
Katedra Chemii Rolnej
Akademia Techniczno-Rolnicza w Bydgoszczy

5. WPŁYW ALKOHOLOWEGO EKSTRAKTU Z NASION ŁUBINU WĄSKOLISTNEGO MIRELA NA ZAWARTOŚĆ AZOTU AZOTANOWEGO W PLONIE WYBRANYCH WARZYW

Według doniesień literatury, substancje pozyskiwane w procesie uzdatniania dla celów paszowych nasion łubinów gorzkich mogą mieć znaczenie w agrotechnice roślin uprawnych. Przypisuje się im rolę tak czynnika fitosanitarnego jak też naturalnego stymulatora wzrostu roślin. Podaje się też, że materiał ten modyfikuje zawartości związków azotowych w plonie.

Uwzględniając powyższe w latach 1991-1994 w Zakładzie Nawożenia ATR w Bydgoszczy przeprowadzono serię ścisłych jednoczynnikowych, zakładanych wg metody losowanych bloków doświadczeń polowych, identyfikując w ich trakcie zawartość azotu azotanowego w plonie ogórków gruntowych i marchwii konsumpcyjnej. Rośliny opryskiwano w okresie intensywnego wzrostu alkoholowym ekstraktem z nasion łubinu odmiany "Mirela", pozyskiwanym wg metody opracowanej przez Gulewicza z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN (zgłoszenie Paten. z 1987 r.) stosując w przeliczeniu 5-10 kg s.m. preparatu na 1ha.

Wyniki badań wskazują, że badany preparat powoduje obniżenie zawartości formy azotanowej azotu w plonie roślin. Dla ogórków gruntowych, średnio dla 7 doświadczeń polowych i terminów zbioru owoców zawartość N-NO₃ obniżała się w stosunku do nie opryskiwanej kontroli o 25,7%. Badania przeprowadzone na marchwii wykazały, w wartościach średnich dla 5 doświadczeń, że preparat łubinowy obniża zawartość N-NO₃ o 24,7%. W badaniach uzyskano wysoką powtarzalność obserwowanych zmian. Zaobserwowano też, że wpływ ekstraktu łubinowego był tym większy, im wyższa była zawartość N-NO₃ w plonie badanej rośliny. W odniesieniu do ogórków obniżający wpływ ekstraktu utrzymywał się w zasadzie do końca okresu zbioru owoców, przy czym w ostatnich terminach zbioru zmiany w zawartości N-NO₃ były już mniejsze. ■